

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
ІНСТИТУТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ НААН
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ТЕОРІЯ, ПРОФЕСІЯ, МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ

*Збірник матеріалів
IX Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої пам'яті професора Г.Г. Кірейцева*

(26 лютого 2015 р., м. Київ)

Посвідчення УкрІНТЕІ № 03 від 16 січня 2015 року

Київ
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»
2015

УДК 657+336
ББК 65.052
Р 64

Редакційна колегія

Жук В.М., д.е.н., професор, чл-кор. НААН, *Лупенко Ю.О.*, д.е.н., професор, академік НААН, *Кваша С.М.*, д.е.н., професор, академік НААН, *Дем'яненко М.Я.*, д.е.н., професор, академік НААН; *Мельничук Б.В.*, к.е.н., *Метелиця В.М.*, к.е.н.

Адреса редакційної колегії:

ФАБФ АПКУ,
03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10
Тел./факс +38 (044) 219-00-44, 219-00-55
E-mail: conf@faaf.org.ua

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту обліку і фінансів (*протокол № 2 від 17.03.2015 р.*)

Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: збірник матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (26 лютого 2015 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. Б.В. Мельничук. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2015. – 632 с.

ISBN 978-966-669-469-3

Вміщені у збірнику тези присвячені різноманітним аспектам розвитку теорії бухгалтерського обліку загалом та галузевого обліку і аудиту в сільському господарстві зокрема. Значну увагу приділено дослідженню питань еволюції ролі бухгалтерів і фінансових менеджерів в суспільному житті, оновлення пріоритетів розвитку фінансової і облікової науки в ХХІ столітті, взаємодії регуляторних органів та професійних об'єднань бухгалтерів на державному і міжнародному рівнях.

Збірник розраховано для використання в науково-практичній діяльності спеціалістів з бухгалтерського обліку та фінансів, молодих науковців, викладачів вузів, наукових співробітників.

УДК 657+336
ББК 65.052

ISBN 978-966-669-469-3

© Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», 2015

<i>Савош Л.В., Савош К.А.</i> Особливості управління трансакційними витратами підприємства	568
<i>Самарічева Т. А.</i> Розподіл податкового тягара в умовах функціонування ПДВ	570
<i>Саух І. В.</i> Принципи формування фінансового потенціалу підприємства	572
<i>Семанюк В.З., Папіно А.І.</i> Система обліку в парадигмі глобалізації	575
<i>Сиводід Є.О.</i> Визначення пенсійного забезпечення: критична оцінка та шляхи удосконалення	578
<i>Синчак В. П.</i> Теорія єдиного податку: еволюція та зміна поглядів	581
<i>Соболевская А.Н.</i> Современные проблемы учета затрат в условиях, ориентированных на требования МСФО	585
<i>Sokil O.</i> Unification of Ukrainian Accounting System	587
<i>Стецюк П.А.</i> Інституціональні аспекти розвитку аграрних фінансів	590
<i>Сторожук Т.М.</i> Креативність в обліку та управління фінансовою звітністю	593
<i>Струк Н.С.</i> Інтегрована звітність у обліковій системі ділового партнерства підприємств України	597
<i>Суліменко Л.А.</i> Особливості формування облікової політики в умовах адаптації до Міжнародних стандартів фінансової звітності	601
<i>Талах Т.А.</i> Міжпредметний зв'язок бухгалтерського обліку з економічним аналізом	604
<i>Ткаченко Н.А.</i> Інституціональні аспекти обліку трудових відносин	606
<i>Тлучкевич Н.В.</i> Інституціональний аспект розвитку облікових систем	609
<i>Трусова Н.В.</i> Оцінка потреби підприємства у фінансуванні витрат на інвестиційну нерухомість з елементами облікової політики	613
<i>Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В.</i> Аналіз факторів формування показників фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва управлінський аспект	616
<i>Федоркевич А.В.</i> Способы оценки и переоценки статей бухгалтерского баланса в условиях инфляции с учетом международного опыта	620
<i>Чудовець В.В.</i> Інституційні проблеми реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні	623
<i>Чумакова І. Ю.</i> Методологічні та інституційні проблеми розвитку аудиту в контексті еволюції сфер його практичного застосування	626
<i>Яковенко Д.А.</i> Государственный (муниципальный) финансовый контроль в России на современном этапе экономического роста и эффективности производства	629

інвестиційної нерухомості як специфічного об'єкта основних засобів. При оцінюванні інвестиційної нерухомості підприємств, які планують результати господарської діяльності за міжнародними стандартами, рекомендовано використовувати оцінку за справедливою вартістю, що забезпечить зростання рівня довіри інвесторів, кредиторів, учасників фондового ринку до суб'єктів господарювання і сприятиме залученню іноземних інвестицій. Для інших суб'єктів господарювання прийнятним є використання оцінки за первісною вартістю, зменшеною на суму нарахованої амортизації з урахуванням втрат від зменшення корисності та вигод від її відновлення, оскільки ринок нерухомості України характеризується рядом обмежень, що не дозволяє визначити достовірну справедливу вартість інвестиційної нерухомості.

Список використаних джерел:

1. Єфременко О.В. Деякі питання обліку основних засобів / О.В. Єфременко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Economics/47688.doc.htm.
2. Войнаренко М.П. Концепція облікової оцінки інвестиційної нерухомості // М.П. Войнаренко, Л.В. Скоробагата [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdu/2009_22_2/articles/Finansi/2_Voynarenko.pdf.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.02.2014 р. № 48 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>.
4. Dietricha J.R., Harrisb M.S. and MullerIII K.A. The reliability of investment property fair value estimates / J. Richard Dietricha, Mary S. Harrisb and Karl A. MullerIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sciencedirect.com>.

УДК 658.155:334.012.64

Ю.М. ТЮТЮННИК, *к.е.н.,
професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень,
Полтавська державна аграрна академія*

С.В. ТЮТЮННИК, *к.е.н.,
доцент кафедри організації обліку та аудиту,
Полтавська державна аграрна академія*

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Необхідність забезпечення стійкого фінансово-економічного стану підприємств малого бізнесу вимагають створення зрозумілих методик аналітичних оцінок, практична реалізація яких створить умови для прийняття ефективних і своєчасних управлінських рішень. У Полтавській області в 2013 р. частка малих підприємств у загальній кількості підприємств становила 94,0 %,

загальній кількості зайнятих працівників – 23,4 %, загальному обсязі реалізації продукції (товарів, послуг) – 14,7 %. У галузях сільського, лісового та рибного господарства аналогічні структурні показники становили відповідно 91,6, 21,9 і 18,2 % [3, с. 198-204].

Відповідно до П(С)БО 25 суб'єкти малого підприємництва складають Фінансовий звіт (Спрощений фінансовий звіт), що включає Баланс (форми № 1-м або 1-мс) і Звіт про фінансові результати (форми № 2-м або 2-мс) [2]. Незважаючи на скорочений перелік статей цих форм, їх аналітичні можливості щодо розроблення методик оцінювання фінансового стану малих підприємств досить широкі. Актуальність вирішення цих питань посилюється в умовах переходу суб'єктів малого підприємництва з 2014 р. на складання фінансових звітів з урахуванням вимог НП(С)БО 1 [1].

Призначення форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» полягає передусім у визначенні чистого прибутку (збитку) звітного періоду (табл. 1).

Таблиця 1

**Формування показників фінансових результатів
суб'єкта малого підприємництва**

№ з/п	Показник	Рядок форми № 2-м	Умовне позначення
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ЧД
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	С
3.	Валовий: прибуток (збиток)	п.1–п.2	ВП
4.	Інші операційні доходи	2120	ІОД
5.	Інші операційні витрати	2180	ІОВ
6.	Операційний дохід	п.1+п.4	ОД
7.	Операційні витрати	п.2+п.5	ОВ
8.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	п.6–п.7	ФРОД
9.	Інші доходи	2240	ІД
10.	Інші витрати	2270	ІВ
11.	Фінансовий результат від інших видів діяльності: прибуток (збиток)	п.9–п.10	ФРІД
12.	Фінансовий результат до оподаткування	2290	ФРДО
13.	Податок на прибуток	2300	ПП
14.	Чистий прибуток (збиток)	2350	ЧП

У табл. 1 показники 1-3 характеризують основну операційну діяльність, 4-5 – іншу операційну діяльність, 1-8 – операційну діяльність, 9-11 – інші види діяльності (фінансову та інвестиційну), 1-12 – господарську діяльність до оподаткування, 13-14 – господарську діяльність після оподаткування.

Отже, алгоритм розрахунку чистого фінансового результату суб'єкта

малого підприємництва включає таку послідовність:

- 1) визначення валового прибутку (збитку);
- 2) розрахунок фінансового результату (прибутку або збитку) від операційної діяльності;
- 3) визначення фінансового результату (прибутку або збитку) до оподаткування;
- 4) розрахунок чистого прибутку (збитку) звітного періоду.

У процесі аналізу оцінюються рівень і динаміка показників фінансових результатів; порівнюються темпи зростання прибутку в розрізі окремих складових, встановлюється їхній вплив на загальну зміну суми прибутку (горизонтальний аналіз); досліджується структура прибутку (вертикальний аналіз) тощо.

В аналізі структури фінансових результатів доцільно розраховувати такі показники – частка (у відсотках):

- валового прибутку в чистому доході від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- валового прибутку в прибутку від операційної діяльності;
- валового прибутку в прибутку до оподаткування;
- прибутку від операційної діяльності в прибутку до оподаткування;
- чистого прибутку в чистому доході від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- чистого прибутку в прибутку до оподаткування та ін.

Для визначення впливу різноманітних чинників на зміну результативних показників в економічному аналізі використовуються методики факторного аналізу, зокрема шляхом моделювання детермінованих факторних систем. При цьому можуть будуватися адитивні, мультиплікативні, кратні або змішані (комбіновані) факторні моделі.

Фактори формування показників фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва пропонується аналізувати за інформацією табл. 1 із використанням адитивних факторних моделей.

- 1) Модель факторного аналізу валового прибутку (збитку):

$$\text{ВП} = \text{ЧД} - \text{С} \quad (1)$$

- 2) Моделі факторного аналізу фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності:

- перший варіант:

$$\text{ФРОД} = \text{ВП} + \text{ЮД} - \text{ЮВ} \quad (2)$$

- другий варіант:

$$\text{ФРОД} = \text{ОД} - \text{ОВ} = \text{ЧД} + \text{ЮД} - \text{С} - \text{ЮВ} \quad (3)$$

- 3) Модель факторного аналізу фінансового результату до оподаткування:

$$\text{ФРДО} = \text{ФРОД} + \text{ФРІД} = (\text{ОД} - \text{ОВ}) + (\text{ІД} - \text{ІВ}) \quad (4)$$

- 4) Моделі факторного аналізу чистого прибутку (збитку):

- перший варіант:

$$\text{ЧП} = \text{ФРДО} - \text{ПП} \quad (5)$$

- другий варіант:

$$\text{ЧП} = \text{ФРОД} + \text{ФРІД} - \text{ПП} = (\text{ОД} - \text{ОВ}) + (\text{ІД} - \text{ІВ}) - \text{ПП} \quad (6)$$

Абсолютна зміна факторних показників (табл. 1) водночас є результатом їх впливу на зміну результативного показника фінансових результатів з урахуванням характеру впливу відповідного фактора. Наприклад, для моделі (1) зі збільшенням чистого доходу від реалізації продукції (у формулі зі знаком «плюс») зростає валовий прибуток, натомість збільшення собівартості реалізованої продукції (у формулі зі знаком «мінус») зменшує валовий прибуток.

Факторами зростання прибутку (для збиткових підприємств – зменшення збитку) від операційної діяльності є:

а) для моделі (2):

- збільшення валового прибутку та інших операційних доходів (прямий вплив);
- зменшення інших операційних витрат (зворотній вплив);

б) для моделі (3):

- збільшення операційного доходу, у тому числі чистого доходу від реалізації продукції та інших операційних доходів (прямий вплив);
- зменшення операційних витрат, у тому числі собівартості реалізованої продукції та інших операційних витрат (зворотній вплив).

Факторами зростання фінансового результату до оподаткування (модель 4) є:

збільшення фінансового результату від операційної діяльності, у тому числі збільшення операційного доходу (прямий вплив) і зменшення операційних витрат (зворотній вплив);

- збільшення фінансового результату від інших видів діяльності, у тому числі збільшення інших доходів (прямий вплив) і зменшення інших витрат (зворотній вплив).

Факторами зростання чистого прибутку (для збиткових підприємств – зменшення чистого збитку) є:

а) для моделі (5):

- збільшення фінансового результату до оподаткування (прямий вплив);
- зменшення податку на прибуток (зворотній вплив);

б) для моделі (6):

- збільшення фінансового результату від операційної діяльності, у тому числі збільшення операційного доходу (прямий вплив) і зменшення операційних витрат (зворотній вплив);

- збільшення фінансового результату від інших видів діяльності, у тому числі збільшення інших доходів (прямий вплив) і зменшення інших витрат (зворотній вплив);

- зменшення податку на прибуток (зворотній вплив).

Отже, результати аналізу факторів формування показників форми № 2-м (мс) «Звіт про фінансові результати» Фінансового звіту (Спрощеного фінансового звіту) суб'єкта малого підприємництва дають змогу оцінити прибутковість різних видів діяльності, становлять необхідну інформаційну базу для розроблення товарної політики, пошуку резервів зниження собівартості продукції та в цілому коригування ринкової стратегії підприємства.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24.01.2011 р. № 25) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Статистичний щорічник Полтавської області за 2013 рік / Головне управління статистики у Полтавській області. – Полтава, 2014. – 386 с.

УДК 657.15

А.В. ФЕДОРКЕВИЧ, к.э.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського учета,
анализа и аудита в АПК и транспорте,
Белорусский государственный экономический университет,
г. Минск, Республика Беларусь

СПОСОБЫ ОЦЕНКИ И ПЕРЕОЦЕНКИ СТАТЕЙ БУХГАЛТЕРСКОГО БАЛАНСА В УСЛОВИЯХ ИНФЛЯЦИИ С УЧЕТОМ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА

Одним из важнейших элементов методологии бухгалтерского учета является правила оценки имущества, капиталов и обязательств организации при составлении бухгалтерской отчетности.

Данные бухгалтерского баланса на начало отчетного периода должны быть сопоставимы с данными бухгалтерского баланса за период, предшествующий отчетному периоду. В бухгалтерской отчетности не допускается зачет между статьями активов и пассивов, статьями прибылей и убытков, кроме случаев, когда такой зачет предусмотрен соответствующими положениями по бухгалтерскому учету.

Бухгалтерский баланс должен включать числовые показатели в нетто-оценке, т.е. за вычетом регулирующих величин, которые должны раскрываться в пояснениях к бухгалтерскому балансу и отчету о прибылях и убытках. Статьи бухгалтерской отчетности, составляемой за отчетный год, должны подтверждаться результатами инвентаризации активов и обязательств.

Оценка осуществляется следующим образом:

- имущество, приобретенное за плату, оценивается путем суммирования фактически произведенных затрат на его покупку;
- имущество, полученное безвозмездно, оценивается по рыночной стоимости на дату оприходования (данные о действующей цене должны быть подтверждены документально или экспертным путем);